

بررسی عملکرد شهرداری ها در چارچوب رویکرد حکمروایی خوب شهری نمونه موردی: شهرداری شهر ملایر

تاریخ پذیرش نهایی مقاله: ۹۵/۰۵/۱۹

تاریخ دریافت مقاله: ۹۴/۰۴/۱۳

الناز زندیه* (کارشناس ارشد برنامه ریزی شهری دانشگاه امام رضا، مشهد، ایران)

چکیده

حکمروایی مطلوب شهری رهیافتی ساختار شکنانه به برنامه ریزی توسعه شهری دارد و با مشارکت و کنش متقابل میان بازیگران اصلی مدیریت شهری یعنی جامعه مدنی، حکومت و بخش خصوصی، الگوی شهرنشینی ارتباطی را پیش می‌گیرد. از این رو نهاد مدیریت شهری که در ایران از دو سازمان شهرداری و شورای شهر تشکیل شده است، می‌تواند یکی از اساسی ترین نهاد ها جهت تحقق حکمروایی خوب شهری باشد. هدف این تحقیق، تعریف و تحلیل جامع از حکمروایی خوب شهری و همچنین ارائه مجموعه‌ای از شاخص ها جهت معرفی الگوی مناسبی از حکمروایی خوب شهری در ایران و به عنوان نمونه در مدیریت شهری، شهر ملایر است. این پژوهش توصیفی - تحلیلی می‌باشد. اطلاعات حاصل شده از طریق نرم‌افزارهای آماری Excel و SPSS و ارزش‌گذاری متغیرها با بهره‌گیری از طیف لیکرت، مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است. در بررسی های انجام شده، کارایی و اثربخشی با میانگین $X = -0,095$ ، مشارکت با میانگین $X = 0,059$ ، پاسخ‌گویی با میانگین $X = -0,288$ ، امنیت با میانگین $X = -0,389$ و تساوی با میانگین $X = -0,074$ ارزیابی شده‌اند، که نشانگر پایین بودن میانگین شاخص های حکمروایی خوب شهری، البته به جز شاخص مشارکت در شهر ملایر هستند.

واژه های کلیدی: ملایر، حکمروایی خوب شهری، عملکرد شهرداری ها

* نویسنده رابط: Ezandie13@gmail.com

مقدمه

افزایش سریع جمعیت توأم با گسترش شهرنشینی و رشد و توسعه روزافزون شهرها به ویژه از دهه ۱۹۵۰ میلادی مشکلات فراوانی در کشورهای مختلف به ویژه کشورهای جهان سوم ایجاد کرده که این خود موجب گشته سیستم مدیریتی شهر با چالش‌ها و تنگناهایی مواجه گردد. در سیستم مدیریت شهری نوین برای رفع این مشکلات و چالش‌ها، الگوهای متعددی ارائه شده است. یکی از این الگوها که مدل غالب در مدیریت شهری محسوب می‌شود، الگوی حکمروایی شهری است (برک‌پور و اسدی، ۱۳۸۸: ۳۵-۶۷). امروزه در دنیا پذیرفته شده است که توسعه پایدار شهرها در صورتی تحقق می‌یابد که اهداف مردم سالاری، برابری در خدمات رسانی و حفظ محیط زیست با شکل‌گیری مدیریت واحد شهری و با رعایت اصول علوم روز شهرسازی، حمل‌ونقل شهری و تقسیم عادلانه منابع و درآمد شهری توأمان دنبال شود (صالحی، ۱۳۸۱: ۵۱). الگوی حکمروایی خوب شهری به عنوان فرآیند مشارکتی توسعه تعریف می‌شود که به موجب آن همه ذی‌نفعان شامل حکومت، بخش خصوصی و جامعه مدنی وسایلی را برای حل مشکلات شهری فراهم می‌کنند. در این الگو مسؤلیت اجرایی مستقیم مدیریت شهری کم‌تر شده و امکان بیش‌تری برای برنامه‌ریزی و کنترل از پایین به بالا توسط نهادهای خصوصی و مردمی فراهم می‌شود. در اینجا مدیریت شهری از بالا به پایین نیست و مشارکت شهروندان در اداره امور شهر جزو جدایی‌ناپذیر آن است (McCarney, ۱۹۹۵: ۸). در ایران طبق قانون اساسی و قانون شوراهای اسلامی، نقش اصلی در مدیریت شهری بر عهده‌ی شوراهای اسلامی شهر است که با توجه به ارتباط نزدیک و مستقیم شوراها با مردم می‌تواند یکی از مهم‌ترین سازوکارها برای تحقق حکمروایی شهری باشد. با این وجود بسیاری از شهرداری‌ها در ایران همچون شهرداری ملایر با چالش‌هایی همچون پائین بودن سطح اثر بخشی اقدامات و خدمات ارائه شده، عدم آرایه خدمات مناسب به شهروندان و پاسخ‌گویی مواجه‌اند. از این رو این تحقیق، به دنبال سنجش شاخص‌های حکمروایی خوب شهری در نظام مدیریت شهری ملایر جهت بهبود این امر و آرایه راهکارهای مناسب صورت گرفته است.

بیان مسأله

وضعیت مدیریت شهری در ایران نشان می‌دهد به دلایلی چون تمرکزگرایی، برون‌زا بودن برنامه‌ها و طرح‌های شهری، اقتصاد رانتهی و مبتنی بر نفت و ...، مدیریت شهری در

سیطره دولت است و مدام از مدیریت یکپارچه و سیستمی فاصله گرفته و در گرداب مدیریت بخشی و سلولی گرفتار آمده و در دیدگاهها و نگرش‌های از بالا به پایین گرفتار گردیده است (بوجانی، ۱۳۸۶: ۱۲). طی دهه اخیر، مقوله جدیدی در نظام مدیریت شهرها، تحت عنوان حکمروایی خوب شهری مطرح شده است. محوریت این رویکرد بر مبنای توسعه‌ای مردم سالار و برابر خواهانه، برای تاثیرگذاری تمامی نیروهای ذی نفع و ذی نفوذ در اداره امور شهرها و همچنین پاسخ گویی به تمامی نیازهای این گروه است (اکبری، ۱۳۸۶: ۵). با توجه به این مسأله که ایران دارای ضعف مدیریتی می‌باشد شهر ملایر هم با توجه به رشد شهرنشینی طی دهه‌های اخیر از این قاعده مستثنی نمی باشد. بررسی وضعیت مدیریت شهری شهر ملایر نشان دهنده این امر است که مدیریت شهری در سیطره دولت است و در دیدگاهها و نگرش‌های از بالا به پایین گرفتار آمده است. میزان مشارکت مردم با این شهرداری پایین بوده و اثر بخشی فعالیت ها چندان به سود شهروندان نمی باشد. همچنین ساختار شهرداری ملایر از درجه شفافیت و پاسخ گویی بالایی به شهروندان برخوردار نیست و در مجموع مفروض اصلی این مقاله ابهام در شاخص های حکمروایی خوب شهری در بدنه شهرداری ملایر است. در این پژوهش سعی شده است پنج اصل حکمروایی خوب مورد تأیید مرکز اسکان بشر سازمان ملل یعنی اثربخشی، تساوی، مشارکت، پاسخ گوی، امنیت، به مثابه مؤلفه‌های حکمروایی خوب شهری مورد بررسی قرار گرفته و ضمن سنجش این مؤلفه‌ها در شهرداری ملایر، میزان موفقیت این نهاد در رسیدن به اصول حکمروایی خوب شهری مورد بررسی قرار گیرد.

مفاهیم، دیدگاهها و مبانی نظری

درآمدی بر مفهوم حکمروایی خوب شهری

از آنجایی که حکمروایی در بیانی ساده، فرآیندی از تصمیم‌سازی و روندی است که تصمیم‌ها در آن به اجرا درمی‌آیند، می‌توان آن را به قدمت تمدن بشر دانست (فرزین‌پاک، ۱۳۸۳: ۶۸). اگرچه کاربرد مفهوم حکمروایی شهری از اواخر دهه ۱۹۸۰ و از آفریقا آغاز گردید، اما «برایان مک لاین» اولین نظریه‌پرداز است که در سال ۱۹۷۳ به این مفهوم پرداخته است (زیبایی، ۱۳۸۷: ۲). او عقیده دارد تقاضای روزافزون مردم شهرها این است که حکومت شهری باید نسبت به روندهای تغییر در شهر «پاسخ گوتر»، اقداماتش با مسائل شهری و تحول آن‌ها «متناسب‌تر»، نسبت به اجتماع «مسئول‌تر»، به عنوان بخشی از نظام

یادگیری بهتر عمل کند و سرانجام نقش مهم در پیش‌بینی، کشف و استقبال از آینده ایفا کند. جهت تحقق این تقاضاها او ارتباط با نظام اجتماعی را ضروری می‌داند و با این مقدمات حکمروایی را نوعی فرآیند می‌داند که متضمن نظام به‌هم‌پیوسته‌ای است که هم «حکومت» و هم «اجتماع» را در بر می‌گیرد. پس از او افراد دیگری چون «مک کینلی» و «اتکینسن» نیز این بحث را مطرح کرده‌اند (برک‌پور، ۱۳۸۵: ۴۹۱). در اواخر دهه ۱۹۸۰، پس از یک دهه سیاست‌های تعدیل اقتصادی ساختاری در بسیاری از کشورهای آفریقایی، بانک جهانی به این نتیجه رسید که حکمرانی، موضوعی اساسی در راهبرد توسعه کشورهای است که عملکردشان ضعیف است. به عبارتی بانک جهانی در مطالعات سال ۱۹۸۹ دریافت که حکمرانی- شیوه مدیریت و اداره کشور یا رابطه شهروندان با حکومت‌کنندگان- موضوع محوری توسعه است. پس از آن سازمان ملل در دومین کنفرانس مربوط به سکونتگاه‌های انسانی، در سال ۱۹۹۶ استانبول، شعار خود را «فعالیت جهانی برای حکمروایی شهری خوب» قرار داد و تأکید کرد که شهرهای جهان می‌باید در جهت استقرار حکمروایی شهری قدم بردارند (برک‌پور، ۱۳۸۵: ۵۰۰).

حکمروایی خوب شهری

برایان مک لالین اولین نظریه پرداز است که در سال ۱۹۷۳ مفهوم حکمروایی خوب را مطرح کرد (کاظمیان، ۱۳۸۶: ۵) از نظر او «حکومت شهری» باید نسبت به روندهای تغییر در شهر پاسخ‌گوتر باشد، اقداماتش با مسائل شهری و تحول آنها متناسب تر باشد، نسبت به اجتماع مسؤول و پاسخ‌گوتر و به عنوان بخش مهمی از نظام یادگیری اجتماعی بهتر عمل کند و سرانجام نقش مهمی در پیش‌بینی، کشف و استقبال از آینده ایفا کند. این فرایندها به وجود شبکه ارتباطات در داخل سازمان‌های رسمی حکومت و نظام‌های برنامه‌ریزی آن و همچنین شبکه ارتباطات میان آن سازمان‌ها و اجتماع و نظام‌های شهری آن بسیار متکی است (برک‌پور، ۱۳۸۸: ۱۸۹). در مجموع حکمروایی خوب شهری را می‌توان شیوه و فرآیند اداره‌ی امور شهری با مشارکت و تعامل سازنده‌ی سه بخش دولتی، خصوصی و مدنی به منظور نیل به شهر سالم، باکیفیت و قابلیت زندگی بالا و توسعه پایدار شهری تعریف کرد. از سوی دیگر باید متذکر شد، موضوع و دغدغه‌ی حکمروایی خوب شهری صرفاً مدیریت کارآمد نیست، بلکه دارای ابعاد سیاسی مرتبط با دموکراسی، حقوق بشر و مشارکت

مدنی در فرآیندهای تصمیم‌گیری است(هابیتات، ۲۰۰۱: ۳۷۲). هدف از حکمروایی خوب نیرومند کردن نهادهای جامعه مدنی و تبدیل دولت به یک سیستم پاسخ گو و دموکراتیک باز است (Minogue, polidano, and hulme, 1999:6). با این ویژگی ها می‌توان گفت حکمروایی خوب شهری به نحوی ناگسستنی با رفاه شهروندان پیوند دارد و هدف آن فراهم نمودن بستر دسترسی زنان و مردان و بطور کلی همه اقشار جامعه به منافع و حقوق شهروندی است. حکمرانی شهری خوب بر پایه حقوق شهروندی، تأکید می‌کند که هیچ مرد، زن یا کودکی را نمی‌توان از دسترسی به ضرورت های زندگی شهری، شامل پناهگاه مناسب، امنیت مسکن، آب سالم، بهداشت، محیط پاکیزه، سلامتی، آموزش و تغذیه، اشتغال و امنیت عمومی و تحرک باز داشت و زمینه رشد و شکوفایی استعداد های افراد جامعه و بهره‌گیری بهینه از منابع را برای نیل به رفاه، پیشرفت، نظم، امنیت و سلامت فردی و اجتماعی فراهم می‌کند.

شاخص های حکمروایی شهری

عموماً کسانی که در حال بررسی و معرفی شاخص های حکمروایی خوب شهری هستند حداقل با ۴ چالش بزرگ مواجه‌اند: تعریف مفهوم، انتخاب مقیاس، انتخاب نمونه و شاخص ارزیابی (Kennedy, Stewart, 2006:5). شاخص های حکمروایی شهری (index governance urban) به دنبال پیگیری دو نوع هدف، در سطح جهانی و سطح محلی است. در سطح جهانی، اهمیت حکمروایی شهری در دستیابی به اهداف توسعه بلند مدت مانند اهداف توسعه هزاره و نیز مقایسه کیفیت حکمروایی در شهرها و مناطق جهانی مطرح می‌گردد. در سطح محلی، از شاخص حکمروایی شهری انتظار می‌رود نیازها و زمینه‌های مختص محلی و نیز اقدامات صورت گرفته برای بهبود حکمروایی شهری را انعکاس دهد. شاخص حکمروایی شهری بنا به تعریف زیست‌بوم سازمان ملل به پنج شاخص که عبارت است از: مشارکت، تساوی، اثربخشی، پاسخ گویی و امنیت تقسیم می‌شوند .

روش تحقیق

با توجه به ماهیت موضوع مورد بررسی، نوع تحقیق کاربردی بوده و روش پژوهش توصیفی- تحلیلی می‌باشد. اخذ داده‌های مورد نیاز به صورت پیمایشی بوده و با استفاده از تنظیم و تکمیل پرسش نامه در بین شهروندان انجام گرفته است. علاوه بر این، به منظور

تقویت پایه‌های نظری و دقت در گردآوری اطلاعات از مطالعات اسنادی نیز بهره گرفته شده است و روایی محتوی پرسش نامه به روش دلفی با نظرخواهی از صاحب‌نظران موضوع مورد تأیید قرار گرفته، و پایایی (اعتماد)، پرسش نامه با استفاده از روش آلفای کرونباخ، بررسی شده که مقدار محاسبه شده ۰,۸۳۹ به دست آمده و نشان‌دهنده انسجام درونی پرسش نامه است.

Reliability Statistics	
CRONBACHS	
Alpha	N of Items
.839	24

محدوده جغرافیایی مورد مطالعه، شهر ملایر و جامعه آماری پژوهش شامل ۱۷۲۶۸۳ نفر جمعیت ساکن در ۴ منطقه شهر می باشد. حجم نمونه با استفاده از فرمول کوکران عدد ۳۸۰ به دست آمده است. پرسش نامه به ۵ دسته سوال تقسیم شده است که شامل موارد زیر می باشد:

- ۱- میزان کارایی و اثربخشی شهرداری و شورای شهر در اداره شهر ملایر
- ۲- نگرش و تمایل افراد به مشارکت با شهرداری
- ۳- پاسخ گویی مدیران شهری به شهروندان و رضایت افراد از برخورد مسؤولان و خدمات ارائه شده
- ۴- میزان امنیت اجتماعی، عمرانی و حقوقی در سطح شهر ملایر
- ۵- رعایت اصل تساوی در ارائه خدمات شهری

در این تحقیق برای هر یک از مؤلفه‌های حکمرانی خوب شهری، معرفه سازی شده است و در مرحله بعد به سنجش هر یک از این معرفه‌ها در قالب طیف لیکرت (۲- = کاملاً نامطلوب، ۱- = نامطلوب، ۰ = بی‌نظر، ۱ = مطلوب، ۲ = بسیار مطلوب) در شهر پرداخته شده است. و در انتها با توجه به آزمون آنوای یک طرفه، تفاوت بین مناطق چهارگانه شهر، با استفاده از نرم‌افزار SPSS محاسبه شده است.

منطقه مورد مطالعه

موقعیت ریاضی شهرستان ملایر

شهرستان ملایر با مساحتی حدود ۳۲۰۸ کیلومتر مربع یکی از شهرستان های تابعه استان همدان می باشد و در طول ۴۸ درجه و ۴۹ دقیقه و ۳۰ ثانیه از نصف النهار گرینویچ و عرض ۳۴ درجه و ۱۷ دقیقه قرار گرفته است. از کل وسعت شهرستان ملایر حدود ۶۰۰ کیلومتر مربع آن را دشت و بقیه را ارتفاعات حاشیه ای کوهستانی تشکیل می دهد. کوه لشکر با ۲۹۲۸ متر ارتفاع و کوه های قصر قجر و کوه سرده به ترتیب با ارتفاع ۲۲۰۶ و ۲۷۷۷ متر از سطح دریا از بلندترین نقاط این شهرستان بشمار می روند.

تحولات جمعیتی شهرستان ملایر

جمعیت شهرستان ملایر در سال های ۱۳۵۵، ۱۳۶۵، ۱۳۷۵، ۱۳۸۵ و ۱۳۹۰ به ترتیب ۱۸۶۹۹۸، ۲۶۶۲۲۲، ۲۹۷۰۶۲، ۱۹۷۰۲۹۰ و ۲۸۷۹۸۲ نفر بوده است. متوسط نرخ رشد جمعیت ملایر ۰٫۲۳- درصد محاسبه شده است.

در طرح جامع مصوب ، شهر ملایر به ۴ منطقه ی شهری تقسیم شده است. منطقه ۱ شامل محلات سعدی، ظهیری و قائم مقام و منطقه ۲ شامل محلات پارک، رجایی، مطهری، برق بالا، ولیعصر و منطقه ۳ شامل محلات فراهانی، شمس آباد، دولت آباد و طالقانی و منطقه ۴ شامل محلات عارف، زور آباد و عاشورا می باشند. نقشه شماره ۱ منطقه بندی شهر ملایر را نشان می دهد.

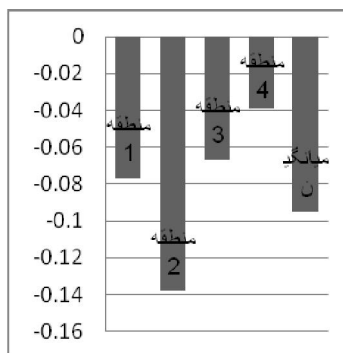
نقشه ۱: منطقه بندی شهر ملایر (طرح جامع ملایر)

یافته‌های تحقیق

با توجه به تعاریف سازمان ملل، به منظور بررسی تعیین سطح مؤلفه‌ها در سازمان شهرداری شهر ملایر و همچنین پوشش تمامی ابعاد شاخص مورد نظر، معرفه‌هایی تعریف شد که با توجه به پاسخ‌های شهروندان به سؤالات مربوطه نتایج بدین شرح حاصل آمد:

کارایی و اثربخشی

	Sum of squares	df	Mean square	f	sig
Between groups	.032	3	.011	.107	.955
Within groups	1.971	20	.099		
total	2.003	23			

ارزیابی میانگین معرفه‌های مؤلفه کارایی و اثربخشی با توجه

به طیف لیکرت در مناطق چهارگانه. مأخذ: تحقیقات نگارنده
۱۳۹۳

نمودار شماره ۳: ارزیابی مؤلفه کارایی و اثربخشی جدول شماره ۲: آزمون ANOVA مؤلفه کارایی و اثربخشی

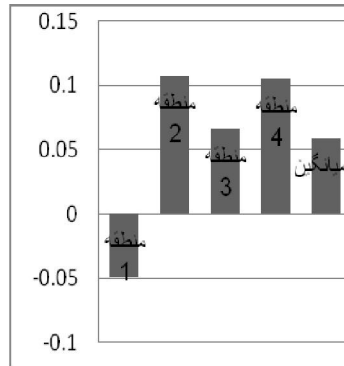
سازمان شهرداری شهر ملایر در زمینه کارایی و اثربخشی چندان موفق نبوده است و صحت این گفته میانگین پاسخ‌های برآورد شده از پرسش نامه‌ها می‌باشد. میانگین کلی این مؤلفه ($X = -0,095$) است که پایین‌تر از سطح متوسط ارزیابی می‌شود (نمودار شماره ۳).

نتیجه حاصل از آزمون ANOVA نشان می‌دهد که با وجود تفاوت نسبتاً کمی که در میانگین پاسخ‌های افراد ساکن در مناطق مختلف شهری وجود دارد، اما این تفاوت‌ها، تفاوت معناداری به حساب نمی‌آیند (جدول شماره ۲).

مؤلفه مشارکت

ANOVA
MOSHAREKAT

	Sum of squares	df	Mean square	f	sig
Between groups	.081	3	.027	.965	.434
Within groups	0.449	16	.028		
total	0.530	19			

ارزیابی میانگین معرفه‌های مؤلفه مشارکت با توجه به

طیف لیکرت در مناطق چهارگانه. مأخذ: تحقیقات نگارنده ۱۳۹۳

نمودار شماره ۴: ارزیابی مؤلفه مشارکت جدول شماره ۳: آزمون ANOVA مؤلفه مشارکت

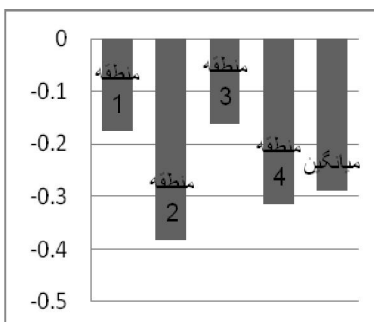
نتایج بررسی ها حاکی از آن است که شاخص مشارکت در این شهر حدی بالاتر از متوسط دارد، و میانگین پاسخ‌ها در دو بُعد میزان مشارکت و تمایل برای مشارکت عدد مثبتی را نشان می‌دهد، مشارکت با شهرداری در شهر ملایر با میانگین $(X = -0,059)$ نسبتاً مناسب ارزیابی می‌شود (نمودار شماره ۴).

ارزیابی ANOVA $(sig = 0,43)$ مبین عدم وجود تفاوت معنادار در بین چهار منطقه شهری مورد بررسی، در زمینه مشارکت شهروندان با شهرداری می‌باشد (جدول شماره ۳).

مؤلفه پاسخ گویی

ANOVA
PASOKHGOE

	Sum of squares	df	Mean square	f	sig
Between groups	0.209	3	0.070	.725	.549
Within groups	1.922	20	0.096		
total	2.131	23			

ارزیابی میانگین معرفه‌های مؤلفه پاسخگویی با توجه به

طیف لیکرت در مناطق چهارگانه، مأخذ: تحقیقات نگارنده ۱۳۹۳

نمودار شماره ۵: ارزیابی مؤلفه پاسخ گویی جدول شماره ۴: آزمون ANOVA مؤلفه پاسخ گویی

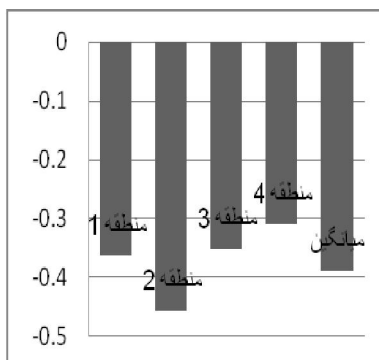
داده‌های به دست آمده بیانگر نارضایتی افراد جامعه آماری، از میزان و نوع پاسخ گویی شهرداری به شهروندان است. میانگین کلی این شاخص ($\bar{X} = -0,288$) است که مطلب گفته شده را تأیید می‌کند. در مورد تفاوتی که بین میانگین پاسخ‌های ساکنین مناطق چهارگانه شهر ملایر وجود دارد چنین استنباط می‌شود که، به طور کلی شهروندان مناطق ۱ و ۳ رضایت بیش تری در مورد پاسخ گویی مسئولین در باب مسائل شهری دارند(نمودار شماره ۵).

نتایج آزمون ANOVA در مورد مؤلفه پاسخ گویی مطابق با جدول (جدول شماره چهار) نشان‌دهنده عدم وجود تفاوت معنادار بین منطقه‌های شهری می‌باشد ($\text{Sig} = 0,549$).

مؤلفه امنیت

ANOVA
AMNIAT

	Sum of squares	df	Mean square	f	sig
Between groups	0.046	3	0.015	.135	.937
Within groups	1.352	12	0.113		
total	1.398	15			

ارزیابی میانگین معرفه‌های مؤلفه امنیت با توجه به

طیف لیکرت در مناطق چهارگانه. مأخذ: تحقیقات نگارنده ۱۳۹۳

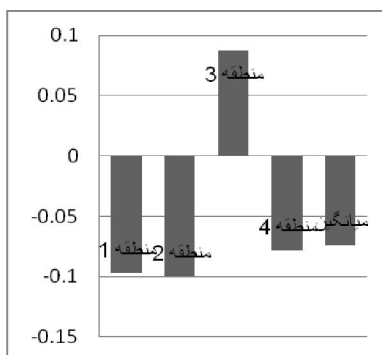
نمودار شماره ۶: ارزیابی مؤلفه امنیت جدول شماره ۵: آزمون ANOVA مؤلفه امنیت

نتایج حاصل از ارزیابی بخشی از امنیت شهر ملایر که اجرا و کنترل آن به عهده شهرداری می‌باشد نشان می‌دهد شهر ملایر از منظر این شاخص در سطح نسبتاً پایینی قرار دارد به طوری که که میانگین کلی پاسخ شهروندان ($\bar{X} = -0,389$) است. به طور کلی بیشترین میزان عدم رضایت از شاخص امنیت در منطقه ۲ مشاهده می‌شود (نمودار شماره ۶). نتیجه آزمون ANOVA برای مؤلفه بیانگر عدم وجود تفاوت معنادار در بین مناطق شهری می‌باشد (جدول شماره ۵).

مؤلفه تساوی

ANOVA
TASAVI

	Sum of squares	df	Mean square	f	sig
Between groups	0.073	3	0.024	.352	.789
Within groups	0.557	8	0.070		
total	0.630	11			

ارزیابی میانگین معرفه‌های مؤلفه تساوی با توجه به

طیف لیکرت در مناطق چهارگانه. مأخذ: تحقیقات نگارنده ۱۳۹۳

نمودار شماره ۷: ارزیابی مؤلفه تساوی جدول شماره ۶: آزمون ANOVA مؤلفه تساوی

میانگین ($X = -0.074$) نشان می‌دهد که در شهر ملایر مشکلاتی در زمینه تساوی وجود دارد و طبق ارزیابی‌های انجام شده بیش تر نارضایتی شهروندان مربوط به عدم دسترسی یکسان به خدمات شهری برای عموم افراد است و این نارضایتی در منطقه ۲ شهری به بیش ترین حد خود رسیده است و در مقابل این عدم رضایت، با توجه به داده‌های به‌دست آمده، شاهد موفقیت شهرداری در زمینه برپایی بازارهای غیر رسمی و نمایشگاه‌ها هستیم که در این زمینه ساکنین منطقه ۳ بیش ترین رضایت را داشته‌اند (نمودار شماره ۷).

انجام آزمون ANOVA برای مؤلفه تساوی ($sig = 0.789$) نشان می‌دهد. بنابراین

می‌توان نتیجه گرفت با وجود تفاوت‌هایی که در بین مناطق شهری مشاهده می‌شود در مجموع تفاوت معناداری بین این مناطق در شاخص تساوی وجود ندارد (جدول شماره ۶).

آزمون تست T

جدول شماره ۷: آزمون T

ردیف	شاخص	حد متوسط معرفه‌ها	میانگین وضع موجود	اختلاف میانگین	سطح معناداری
۱	اثربخشی	-۰,۰۹۵	-۰,۰۸۰۷	۰,۰۱۴	۰,۵۴۴
۲	مشارکت	۰,۰۵۹۰۷۰	۰,۰۵۷۶	-۰,۰۰۱۳۶	۰,۹۷۳
۳	پاسخ‌گویی	-۰,۲۸۸	-۰,۲۳۶	۰,۰۵۲	۰,۵۰۴
۴	تساوی	-۰,۰۷۴	-۰,۰۴۷۴	۰,۰۲۶۵	۰,۵۹۸
۵	امنیت	-۰,۳۸	-۰,۳۶۹	۰,۰۱۰۳	۰,۷۵۹
۶	شاخص‌های پنجگانه حکروایی مطلوب شهری	-۰,۷۷۷	-۰,۶۶۵۵	۰,۰۹۹۹	۳,۳۷۸

بررسی وضعیت حکروایی مطلوب شهری در محدوده مورد مطالعه با استفاده از آزمون T تک نمونه‌ای

به منظور بررسی وضعیت کلی حکروایی شهری خوب در شهرداری شهر ملایر، همه شاخص‌های حکروایی در قالب آزمون T-Test مورد ارزیابی قرار گرفت. طبق داده‌های جدول شماره ۷، متغیر حکروایی مطلوب شهری مقدار 0.0999 از حد متوسط میانگین‌ها بالاتر بوده و به دلیل آنکه سطح معناداری آن بیش تر از ۰,۰۵ می‌باشد، در مجموع وضعیت حکروایی مطلوب شهری در شهرداری شهر ملایر مناسب ارزیابی نمی‌شود.

جمع بندی و نتیجه گیری

مؤلفه اثربخشی

تجزیه و تحلیل داده‌ها بیانگر این امر است که شهرداری شهر ملایر موفق به استفاده بهینه از منابع موجود در جهت تأمین نیازهای شهروندان نشده است، در کنار این عدم موفقیت، نتایج تحقیقات انجام شده نشان می‌دهد که افراد جامعه از عدالت شهرداری در تقسیم عادلانه درآمد حاصل از مالیات‌ها در اجرای پروژه‌های عمرانی وامکانات موجود در سطح شهر تا حدودی رضایت دارند.

مؤلفه مشارکت

در این مقاله سه جنبه اساسی مشارکت یعنی میزان مشارکت، رضایت از مشارکت و تمایل به مشارکت با شهرداری مورد بررسی قرار گرفت. در این بررسی میزان همکاری و مشارکت بالاتر از سطح متوسط قرار دارد. بررسی همکاری، بیانگر عدم رضایت است و در مورد تمایل شهروندان برای مشارکت با نهاد شهرداری، که هم از بعد اجتماعی و هم از بعد اقتصادی ارزیابی شده است نتایج تحلیل‌ها نشان از تمایل نسبتاً بالای افراد دارد در نتیجه اگر شهرداری نظر خود را معطوف به همکاری با شهروندان سوق دهد به نتایج مطلوبی خواهد رسید.

مؤلفه پاسخ‌گویی

امکان ملاقات با شهردار و مسؤولان رضایت‌بخش است، اما افراد جامعه از برخورد مسؤولان در همین ملاقات‌ها رضایت نداشتند و خواستار توجه بیش‌تر متولیان شهری به این امور هستند. بدین معنا که اذعان داشتند پس از ملاقات‌ها متأسفانه با وجود قول‌هایی که داده می‌شود کاری صورت نمی‌گیرد.

مؤلفه امنیت

نتایج بررسی‌ها حاصله بیانگر عدم وجود امنیت اجتماعی، عمرانی و حقوقی در شهر ملایر در چارچوب وظایف شهرداری است. ساکنین شهر عنوان کردند که در هنگام انجام پروژه‌های عمرانی امنیت افراد در نظر گرفته نمی‌شود و همچنین بیان داشتند در بعضی از محلات شهری میزان بزهکاری در سطح بالایی دیده می‌شود. نارضایتی عموم مردم از امنیت در سطح شهر در منطقه ۲ شهری (محلات پارک سیفیه، بلوار ولیعصر، کوی پلیس و...) نمود بیش‌تری داشته.

مؤلفه تساوی

برای مؤلفه تساوی سه معرفه تعریف شده است، که در بین آنها، شهروندان از برپایی بازارهای غیررسمی و نمایشگاه‌ها رضایت خود را اعلام داشته‌اند، و این به این معناست که دولت مشوق خوبی برای برپایی نمایشگاه‌ها و بازارهای غیررسمی بوده. اما دسترسی یکسان تمام مناطق به خدمات شهری در سطح پایینی ارزیابی شده است.

در راستای اهداف پژوهش راهکارهایی جهت بهبود وضعیت مدیریت شهری، شهر ملایر ارائه می‌گردد:

- همکاری شهرداری با سایر ارگان‌های شهری برای بالا بردن کارایی پروژه‌های عمرانی، به عنوان نمونه همکاری شهرداری با اداره مسکن و شهرسازی و همین طور سازمان میراث فرهنگی می‌تواند گامی مؤثر در راستای تحقق اهداف طرح‌های نوسازی و بهسازی بافت‌های فرسوده شهر ملایر باشد.

- شفاف سازی نحوه مصرف عوارض وصول شده از شهروندان که سبب اعتماد مردم به شهرداری و همکاری بیش تر آنان با مسؤولان شهری می‌شود و همین طور بهینه‌سازی مصرف این عوارض در جهت بالا بردن کیفیت فضاهای شهری و پروژه‌های عمرانی، جبران کمبودهای سرانه‌های شهری و...

- واگذاری اختیارات به نهاد های محلی جهت کاهش بار مسؤولیت

- تشکیل جلسات ماهانه شهرداری و دعوت از اصناف و یا صنوف و ارگان‌های مختلف شهر جهت هماهنگی بیش تر.

- بستر سازی مناسب جهت فعالیت و مشارکت زنان در اداره امور شهر و تامین نیاز های آنها

- نگاه تخصصی و همه جانبه به برپایی نمایشگاه‌های فصلی به عنوان یک منبع درآمد برای نهادهای مدیریت شهری و تخصیص این منابع به اموری همچون گسترش خدمات شهری ضروری (اعم از بانک‌ها، ادارات و...) در مناطق چهارگانه شهر ملایر

منابع و مأخذ:

- ۱- آدینه‌وند، ع.، حاجی‌زاده، م.، قدمی، م. ۱۳۹۱. بررسی عملکرد شهرداری در چارچوب حکمرانی خوب شهری. فصلنامه مدیریت شهری، شماره ۳۱
- ۲- اطهاری و دیگران. ۱۳۸۶. حکمروایی شهری و مبانی نظری و ضرورت شکل‌گیری آن در ایران. جستارهای شهرسازی. شماره ۱۹ و ۲۰. تهران
- ۳- اکبری، غ.، ۱۳۸۶. سرمایه اجتماعی و حکمرانی شهری. فصلنامه جستارهای شهرسازی. شماره ۲۴-۲۵
- ۴- برک‌پور، ن.، ۱۳۸۵. حکمروایی شهری و نظام اداره شهرها در ایران. همایش برنامه‌ریزی و مدیریت شهری
- ۵- برک‌پور، ن. اسدی، ا. ۱۳۹۰. مدیریت و حکمروایی شهری. انتشارات دانشگاه هنر
- ۶- پیران، پ.، ۱۳۸۷. حکمروایی شهری. دانشنامه مدیریت شهری و روستایی. سازمان شهرداری و دهیاری‌های کشور. تهران
- ۷- تاجدار، و.، اکبری، م.، زنان و حکمروایی خوب شهری. فصلنامه جستارهای شهرسازی شماره ۲۴-۲۵
- ۸- ترابی، ع.، ۱۳۸۳. مدیریت پایدار شهری در گرو حکمرانی خوب. فصلنامه شهرداری‌ها شماره ۶۹
- ۹- تیموری، پ. رحمانی، ب. عراقی، ش. ۱۳۸۹. بافت فرسوده ملایر و راه‌های سامان دهی آن، فصلنامه آمایش محیط ملایر، شماره ۸
- ۱۰- رفیعیان، م. حسین‌پور، ع. ۱۳۹۰. حکمرانی خوب شهری از منظر نظریات شهرسازی. انتشارات طحان
- ۱۱- جهان‌شاهی، م.، ۱۳۸۶. حاکمیت شایسته حکمروایی شهری. جستارهای شهرسازی. شماره ۱۹ و ۲۰. تهران
- ۱۲- سعیدی، ع.، ۱۳۸۷. حکمروایی خوب. دانشنامه مدیریت شهری و روستایی. سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور. تهران
- ۱۳- شورت، ج. ۲۰۰۶. نظریه شهری ارزیابی انتقادی. کرامت الله زیاری و همکاران. انتشارات دانشگاه تهران
- ۱۴- شریفیان‌ثانی، م.، ۱۳۸۰. مشارکت شهروندی. حکمرانی شهری و مدیریت شهری. فصلنامه مدیریت شهری. شماره ۸ تهران: انتشارات سازمان شهرداری‌های کشور

- ۱۵- شریفیان ثانی، م.، ۱۳۸۰. سرمایه اجتماعی مفاهیم اصلی و چارچوب نظری. فصلنامه علمی پژوهشی مددکاری اجتماعی شماره ۸ تهران: دانشگاه علوم بهزیستی
- ۱۶- شریفزاده، ف.، قلی‌پور، ر.، ۱۳۸۲. حکمرانی خوب و نقش دولت. فصلنامه فرهنگ مدیریت شماره ۴
- ۱۷- شمس، م. ملایری، پ. ۱۳۸۸، توسعه فیزیکی و تاثیر آن در تغییرات کاربری اراضی شهر ملایر، فصلنامه آمایش محیط ملایر، شماره ۷
- ۱۸- شهیدی، م.، ۱۳۸۶. شهرسازی. حمل و نقل و حکمروایی شهری. جستارهای شهرسازی. شماره ۲۰ - ۱۹
- ۱۹- رومیانی، ح.، ۱۳۸۲. حکمرانی خوب. فصلنامه مدیریت شهری. شماره ۱۴. تهران: انتشارات سازمان شهرداری‌های کشور
- ۲۰- زارعی، م.، ۱۳۸۳. حکمرانی خوب. حاکمیت و حکومت در ایران. مجله تحقیقات حقوقی. شماره ۴۰
- ۲۱- صالحی، ا.، ۱۳۸۱. اجلاس ۲۰۰۲ سال کشورها در ژوهانسبورگ و اهمیت آن در مدیریت شهری. فصلنامه شهرداری‌ها. شماره ۳۵
- ۲۲- فرزین‌پاک، ش.، ۱۳۸۳. آموختنی‌های شهر. حکمرانی خوب چیست. فصلنامه شهرداری‌ها. شماره ۶۹
- ۲۳- عربشاهی، ز.، ۱۳۸۳. برنامه قانون چهارم زیر زربین حکمروایی خوب شهری. فصلنامه شهرداری‌ها شماره ۶۹
- ۲۴- قلی‌پور، ر.، ۱۳۸۴. تحلیل رابطه حکمرانی خوب و فساد اداری. فصلنامه فرهنگ مدیریت. سال ۳ شماره ۱۰
- ۲۵- قلی‌پور، ر.، ۱۳۸۷. حکمرانی خوب و الگوی مناسب دولت. معاونت پژوهشی دانشگاه آزاد اسلامی دفتر گسترش تولید علم
- ۲۶- کاظمیان، غ.، ۱۳۸۶. درآمدی بر الگوی حکمروایی شهری. جستارهای شهرسازی. شماره ۱۹ و ۲۰. تهران
- ۲۷- لاله‌پور، م.، ۱۳۸۶. حکمروایی شهری و مدیریت شهری در کشورهای در حال توسعه. جستارهای شهرسازی. شماره ۱۹ و ۲۰. تهران
- ۲۸- میدری، ا.، خیرخواهان، ج.، ۱۳۸۳. مجموعه مقالات حکمرانی خوب بنیان توسعه. مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی

- ۲۹-میدری، ا. ۱۳۸۳. مقدمه‌ای بر نظریه حکمرانی خوب. مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی
- ۳۰-میدری، ا.، ۱۳۸۳. تغییر در سیاست‌های بانک جهانی و پیدایش نظریه حکمرانی خوب. فصلنامه مفید. شماره ۴۲
- ۳۱-نیکخو، ن. ایلدرمی، ع. نوری، ح. ۱۳۹۴. تحولات کاربری اراضی شهر ملایر با بهره‌گیری از سنجش از دور، فصلنامه آمایش محیط ملایر، شماره ۳۰
- 32- Yap kioe ,sheng(2010) good urban governance in southeast asia, Environment and urbanization asia , 1: 131
- 33-Bidhya Bowornwathana (2013) Governance Reform in Thailand: Questionable Assumptions, Uncertain
- 34- Outcomes, Asia Pacific Journal of Public Administration, 35:2, 149-165,
- 35- Kennedy ,Stewart(2006), Designing good urban governance indicators: The importance of citizen participation and its evaluation in Greater Vancouver
- 36- Weiss, G thomas,(2000), Governance, good governance and global governance:
- 37- ceptual and actual challenges. Third World Quarterly, Vol 21, No 5, pp 795 –814
- 38- Abdellatif.M.Adel,(2003),Good Governance and Its Relationship to Democracy&Economic Development, Global Forum III on Fighting Corruption and Safeguarding Integrity Seoul 20-31 May 2003